

Uitvoeringsplan ‘Huiselijk geweld: vroeg signaleren, adequaat reageren, duurzaam stoppen’

In het najaar van 2024 is de herijkte MAG vastgesteld door de gemeenteraden van de gemeenten Hillegom, Lisse en Teylingen. Bij Pijler 6 Passende Ondersteuning is de ambitie opgenomen: Huiselijk geweld wordt zo vroeg mogelijk gesignaleerd, er wordt adequaat gereageerd en het wordt duurzaam gestopt. In dit uitvoeringsplan leest u hoe we hier uitvoering aan gaan geven.

In de Maatschappelijke Agenda (MAG) hebben wij als ambitie gesteld dat huiselijk geweld zo vroeg mogelijk gesignaleerd wordt, er adequaat gereageerd wordt en het duurzaam wordt gestopt. Dit willen we voor elkaar krijgen door de regiovisie ‘Geweld thuis samen aanpakken’ Hollands Midden 2024-2028 uit te voeren. Deze ambitie valt onder de pijler Passende Ondersteuning waarin staat dat de weg naar integrale toegang laagdrempelig, duidelijk en snel moet zijn. Onze lokale toegang Voor ieder 1 heeft hier een belangrijke rol in. Ook de toegang naar hulp voor mensen die te maken krijgen met huiselijk geweld en kindermishandeling moet laagdrempelig, makkelijk en snel zijn. Als gemeente kunnen we hieraan bijdragen door inwoners de kennis te geven hoe ze de weg naar hulp kunnen vinden. Door de bewustwording en deskundigheid van professionals binnen onze gemeenten en van onze netwerkpartners te vergroten kunnen zij inwoners hierbij ondersteunen.

Kader

Onze wettelijke taak als gemeente is het voorkomen en bestrijden van huiselijk geweld. Hier voldoen wij aan door periodiek regionaal afspraken te maken die worden vastgelegd in de regiovisie. In 2024 is de nieuwe regiovisie: ‘Geweld thuis samen aanpakken’ regiovisie aanpak huiselijk geweld Hollands Midden 2024-2028 vastgesteld. De ambities uit de regiovisie zijn uitgewerkt in het regionale uitvoeringsplan ‘Geweld Thuis Samen Aanpakken Uitvoeringsplan 2024’. In dit plan worden de ambities omgezet naar acties en activiteiten die gelden voor de gehele regio. Voor dit uitvoeringsplan hebben we activiteiten opgenomen uit het uitvoeringsplan die aansluiten bij onze MAG. Lokaal zetten we in op de volgende ambities uit de regiovisie:

- Professionals met direct gezinscontact kennen de risicofactoren van huiselijk geweld en kunnen dit signaleren en bespreekbaar maken voordat de problematiek escaleert. Zij gebruiken hierbij de meldcode;
- Gemeenten zijn aangesloten bij landelijke bewustwordingscampagnes om het taboe op geweld te doorbreken en er is lokaal aandacht voor het onderwerp. Hierdoor zijn bewustwording en deskundigheid verbeterd.

Het Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming is een belangrijke ontwikkeling die raakt aan de aanpak van huiselijk geweld en is van belang voor de regionale en lokale aanpak. Het Toekomstscenario verbetert ondersteuning en bescherming voor slachtoffers van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze bescherming wordt meer gezins- of systeemgericht, eenvoudiger, lerend en transparanter ingericht. Dit vraagt om een integrale aanpak met oog voor problematiek van alle gezinsleden op diverse leefgebieden. In het kader van de ontwikkelingen rondom het Toekomstscenario is het belangrijk dat professionals en netwerkpartners die dicht bij het gezin

staan over de juiste kennis beschikken om huiselijk geweld zo vroeg mogelijk te signaleren en adequaat te reageren waardoor het geweld duurzaam gestopt kan worden.

In de drie gemeenten is er ook een budget beschikbaar voor het versterken van de lokale aanpak ter voorkoming van huiselijk geweld en kindermishandeling. Het gaat hierbij om het versterken van lokale interventies en het inzetten van lokale campagnes die aansluiten bij landelijke campagnes.

Advies

Met de activiteiten uit dit uitvoeringsplan willen we eraan bijdragen dat huiselijk geweld en kindermishandeling zo vroeg mogelijk gesignaleerd wordt, adequaat gereageerd wordt en duurzaam gestopt kan worden. Hierdoor dragen we ook bij aan een laagdrempelige, duidelijke en snelle toegang naar hulp. We zetten daarom in op kennisvergroting op drie niveaus:

1. De inwoner zelf;
2. De netwerkpartners en het voorveld;
3. De eigen organisatie.

We vergroten de eigen kracht van de inwoners door hun kennis over de verschillende uitingsvormen van huiselijk geweld te vergroten met campagnes. Ook willen we hiermee bijdragen aan het snel en makkelijk vinden van de weg naar hulp. Met een sub-regionaal congres versterken we de kennis en kunde van onze netwerkpartners in het voorveld die dicht bij de inwoners staan, zoals Voor ieder 1, welzijnsorganisaties en lokale verenigingen. Door de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling te bespreken met subsidiepartners zorgen we dat professionals huiselijk geweld sneller herkennen en weten hoe ze moeten handelen. Ook in onze eigen organisatie gaan we medewerkers trainen over de meldcode en het herkennen van signalen van huiselijk geweld.

Beschrijving maatregelen

Hieronder een overzicht van de maatregelen die wij nemen met een indicatie voor de planning en het budget voor de uitvoering van de activiteiten. Deze maatregelen werken we onder de tabel uit.

Maatregel	Betrokkenen	Activiteiten	Budget	Jaar
1. Implementatie meldcode subsidiepartners	Beleidsmedewerker huiselijk geweld, subsidie-coördinatiepunt	Afwegingskader gebruik meldcode in subsidiebeschikkingen	NVT	2024-2025
		Eenduidig beleid rapporteren gebruik meldcode	NVT	2025
		Interne training accounthouderschap	NVT	2025
2. Ambtenaren met klant- en publiekscontact trainen	Beleidsmedewerker huiselijk geweld, team burgerzaken, team handhaving, Veilig Thuis	Voorlichting BOA's door Veilig Thuis	NVT	2024
		Voorlichting Veilig Thuis en e-learning meldcode burgerzaken	€350,-	2025
		Evaluatie e-learning	NVT	2028
3. Bewustwording en deskundigheid voorveld vergroten	Beleidsmedewerker huiselijk geweld, lokale netwerkpartners	Sub-regionaal congres organiseren	€1000,- á €1500,-	2025
4. Lokale communicatie bij landelijke campagnes	Beleidsmedewerker huiselijk geweld, communicatie-medewerker MO	Lokale campagnes	€1000,-	2024-2029

Maatregel 1: Implementatie meldcode subsidiepartners

De meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling helpt professionals met het signaleren en handelen bij (vermoedens van) huiselijk geweld of kindermishandeling. De 5 stappen in de meldcode helpen professionals vanaf het moment van signaleren tot aan het besluit over het al dan niet doen van een melding bij Veilig Thuis. De meldcode wordt ook gebruikt om mensenhandel te signaleren, signalen van uitbuiting te herkennen, en slachtoffers adequaat te ondersteunen. Het gebruiken van de meldcode is voor sommige beroepsgroepen verplicht en van andere organisaties verwachten wij dat zij ook bekend zijn met de meldcode. Het uitgangspunt is dat professionals met direct gezinscontact gebruik maken van de meldcode. Deze organisaties moeten de meldcode vaststellen en implementeren. Het gebruik en de kennis van de meldcode moeten zij bevorderen onder hun werknemers.

Beleidsmedewerkers kunnen op basis van een afwegingskader ervoor kiezen om het gebruik van de meldcode wel of niet in de subsidiebeschikking op te nemen, dit was al mogelijk. Wij creëren een duidelijk en eenduidig beleid voor welke organisaties onder dit afwegingskader vallen en hoe organisaties rapporteren over het gebruik van de meldcode. Hier zijn we in 2024 al mee begonnen.

De betreffende accounthouders bespreken met hun subsidiepartners of zij het gebruik en de kennis van de meldcode voldoende bevorderen, dit wordt meegenomen in een interne training over accounthouderschap.

Door bekend te zijn met de meldcode en deze te gebruiken zijn professionals beter in staat huiselijk geweld en kindermishandeling zo vroeg mogelijk te signaleren en weten ze hoe ze moeten handelen.

Maatregel 2: Ambtenaren met klant- en publiekscontact trainen

Binnen de gemeente hebben wij enkele groepen ambtenaren met klant- en publiekscontact, namelijk de BOA's en medewerkers van burgerzaken en het Klant Contact Centrum. Voor hen is het belangrijk om huiselijk geweld en mensenhandel te kunnen signaleren en bespreekbaar te maken, en daarbij gebruik te kunnen maken van de meldcode.

Medewerkers van het Klant Contact Centrum hebben te kort contact met inwoners om signalen op te kunnen vangen. Bij de BOA's geeft Veilig Thuis een voorlichting over de meldcode. Voor de medewerkers van burgerzaken geeft Veilig Thuis ook een korte voorlichting over de meldcode. Daarnaast bieden we hen een e-learning aan. Deze kopen we in eerste instantie in voor één jaar, als het effectief blijkt, gaan we hiermee door. Als de e-learning succesvol is, gaan we na of het ook wenselijk is om aandachtsfunctionarissen huiselijk geweld op te leiden. In 2028 evalueren we de inzet van de e-learning en mogelijke aandachtsfunctionarissen. Dit loopt gelijk met de evaluatie van de regiovisie als geheel.

Ambtenaren met klant- en publiekscontact zoals de BOA's en baliemedewerkers staan dicht bij de inwoners. Deze medewerkers zien inwoners die wellicht niet bekend zijn bij andere professionals die de meldcode gebruiken waardoor het huiselijk geweld dan wellicht niet wordt opgemerkt tot het escaleert. Door de BOA's en medewerkers van burgerzaken bewust te maken van de mogelijke signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling en gebruik te maken van de meldcode, wordt huiselijk geweld en kindermishandeling eerder gesignaleerd.

Door samen met de gemeente Leiden de e-learning van Augeo in te kopen kost deze e-learning maximaal €1000,- per jaar. Per gemeente komt dit neer op een maximum van ongeveer €350,- per jaar.

Maatregel 3: Bewustwording en deskundigheid voorveld vergroten

In 2025 organiseren we samen met de gemeente Katwijk een sub-regionaal congres over het onderwerp huiselijk geweld en kindermishandeling. De gemeente Noordwijk kan hier ook bij aansluiten. Dit congres is een bijeenkomst voor professionals in het voorveld om kennis op te doen over een bepaald onderwerp, in dit geval het voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling. Thema's zoals eer gerelateerd geweld, scheidingsproblematiek en financiële uitbuiting komen bijvoorbeeld aan bod.

Met dit sub-regionale congres doen we aan deskundigheidsbevordering bij professionals die dicht bij de inwoners staan. Hierdoor worden de verschillende vormen van huiselijk geweld en kindermishandeling eerder gesignaleerd en kan er beter gereageerd worden.

Voor het sub-regionaal congres wordt naar verwachting in totaal tussen de €3000,- en €4500,- van de lokale budgetten voor de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling gereserveerd. Dit is mede afhankelijk van de eventuele deelname van de gemeente Noordwijk. Per gemeente komt dit uit op tussen de €1000,- en €1500,-.

Maatregel 4: Lokale communicatie bij landelijke campagnes

Ieder jaar sluiten we bij een andere campagne aan die betrekking heeft op een ander aspect dat valt onder huiselijk geweld en kindermishandeling. We trekken hierbij samen op met de gemeenten Katwijk en Noordwijk wat betreft de periode en het onderwerp dat we behandelen. Per onderwerp kijken we hoe we het beste aandacht kunnen besteden, hierbij maken we gebruik van beschikbaar landelijk campagnemateriaal en werken we zo veel mogelijk samen met lokale en regionale partners.

Hieronder een voorstel:

Jaar	Periode	Thema
2024	Orange the World 25 nov – 10 dec	Geweld tegen vrouwen
2025	NTB	Huiselijk geweld algemeen Campagne 'Ik vermoed huiselijk geweld'
2026	Week tegen Kindermishandeling 18 nov – 24 nov	Kindermishandeling
2027	Dag tegen ouderenmishandeling 15 juni – 22 juni	Ouder(en)mishandeling
2028	NTB	Eer gerelateerd geweld Campagne landelijk knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating (LKHA)
2029	Orange the World 25 nov – 10 dec	Gender gerelateerd geweld

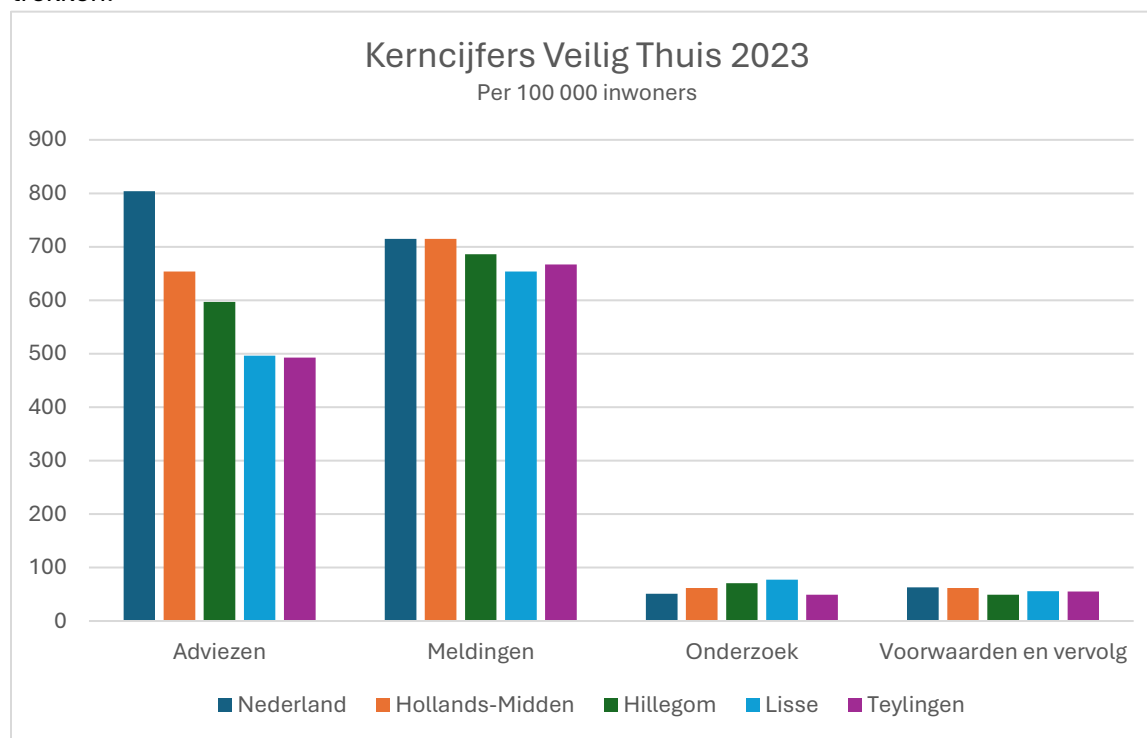
Door in te zetten op campagnes hopen we de bewustwording onder inwoners te vergroten waardoor ze meer zelfredzaam zijn en er snel gesignaleerd kan worden. Door samen op te trekken met de gemeenten Noordwijk en Katwijk kunnen we het werk verdelen, efficiënter werken en het bereik vergroten.

Per gemeente wordt maximaal €1000,- van het budget voor de lokale aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling gereserveerd voor de inzet van campagnes. De daadwerkelijke kosten zullen per jaar verschillen.

Bijlage 1

Cijfers

Huiselijk geweld is het grootste geweldsprobleem in de Nederlandse samenleving. Uit de prevalentie-monitor huiselijk geweld 2022 gaf 9% van de bevolking van 16 jaar en ouder aan in de afgelopen 12 maanden slachtoffer te zijn geweest van één of meerdere vormen van huiselijk geweld, 6% was structureel slachtoffer. In zowel Hillegom als Lisse zijn er in 2023 155 meldingen van huiselijk geweld of kindermishandeling bij Veilig Thuis gedaan. In Teylingen waren dit er 255. In vergelijking tot landelijke cijfers en de rest van Hollands-Midden wordt er in Hillegom, Lisse en Teylingen relatief iets minder gemeld. Daarentegen zijn er voor Hillegom en Lisse juist meer casussen waarbij Veilig Thuis onderzoek heeft gedaan. Dit zijn vaak complexere casussen en kan een indicatie zijn dat er pas in een later stadium gemeld wordt. In dat geval is het mogelijk dat er daardoor minder meldingen zijn bij Veilig Thuis. Wel is het verschil vrij klein, en hoewel de trend zichtbaar blijft, wisselen de verschillen per jaar. Het is dus lastig hier definitieve conclusies uit te trekken.

Bron: CBS

Impact van huiselijk geweld

De impact van huiselijk geweld is enorm voor het slachtoffer, de omgeving en de maatschappij. Slachtoffers kunnen langdurig psychische, fysieke en financiële gevolgen ervaren, zelfs als het geweld al is beëindigd. Kinderen kunnen in hun ontwikkeling bedreigd worden als ze met huiselijk geweld te maken krijgen. Ook is er een groot risico op herhaling van geweld en intergenerationele

overdracht. Zowel vanuit volksgezondheidsoogpunt, als sociaal en economisch oogpunt is het van groot belang huiselijk geweld te voorkomen en te stoppen.

Risicofactoren

Er zijn meerdere risicofactoren voor huiselijk geweld. In het merendeel van de gevallen is sprake van een opeenstapeling van problemen. Er kan sprake zijn van een hoge mate van stress, bijvoorbeeld door de opvoeding, armoede of verslaving. Daarnaast kunnen geestelijke gezondheidsproblemen of eigen (jeugd-)trauma's een van de oorzaken zijn voor huiselijk geweld. Tenslotte kan huiselijk geweld ook ontstaan uit een gevoel van onmacht of in een poging tot het willen hebben van macht of controle over het slachtoffer.

Bijlage 2

Dit doen we al

Wat	Hoe
Samenwerking Holland Rijnland	Informatiedeling en van elkaar leren
Samenwerking Duin- en Bollenstreek	Gezamenlijk afstemmen over campagnes
Voor ieder 1	Training meldcode en kennis huiselijk geweld en kindermishandeling
	Speciale aandacht voor ouderenmishandeling en partnergeweld
	Protocol meldcode en aandachtfunctionarissen
	Samenwerking met Rosa Manus
	Veilig Thuis sluit aan bij lokale teams
	Bijdrage aan evaluatie vorige regiovisie en opstellen huidige regiovisie
	Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming
	Goede contacten met welzijnsorganisaties en ISD Bollenstreek
Welzijnswartier jeugd- en jongerenwerk	Protocol meldcode en aandachtfunctionarissen
	Trainingen en opfriscursussen
ISD	Gebruik meldcode
	Goed contact met Voor ieder 1
	Maatwerkoplossingen voor huishoudens waar bestaanszekerheid een rol speelt, zoals saneringskredieten
Hecht	Veilig Thuis
	Crisisinterventieteam (CIT)
	Themagroep huiselijk geweld en kindermishandeling BAC ZV
	Protocol meldcode bij relevante beroepsgroepen
	Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming